

Komandinis darbas.

Slaugytojų atsakomybių ir teisių plėtra

dr. Renata Šturienė

2024-12-04

Komanda

Komanda - tai **kartu dirbančių asmenų grupė**, kurioje visų asmenų buvimas yra būtinas **bendram tikslui įgyvendinti** ir kiekvieno grupės nario individualiems poreikiams patenkinti. Tokią grupę sudaro panašūs ir kartu skirtingi žmonės.

Komanda - **du ar daugiau žmonių**, kurie tarpusavyje yra susiję ir daro vienas kitam įtaką, **siekdami bendro tikslo**.

Komanda - **grupė drauge dirbančių žmonių**, kurių **kiekvienas turi specifinę užduotį** bet visi jos nariai **siekia to paties tikslo** ir veikia bendrai numatytu būdu.

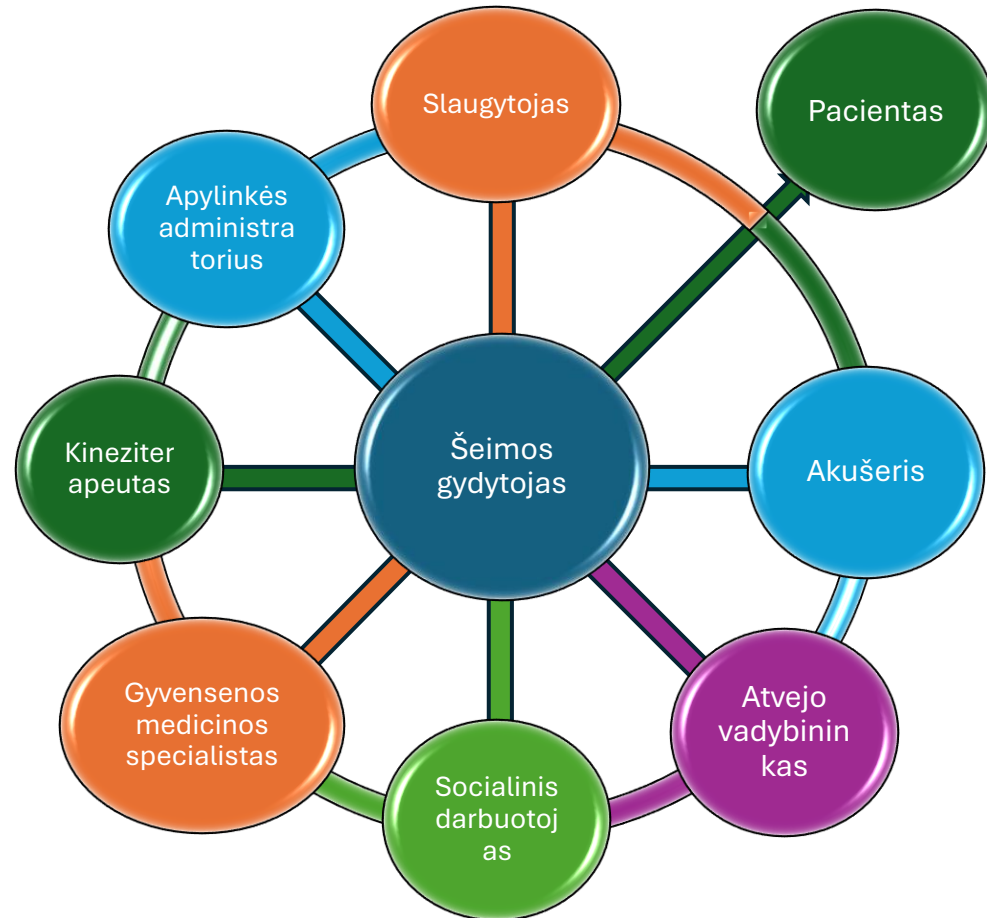
Komanda - hierarchinės struktūros neturinti žmonių sąjunga, kurios nariai turi skirtingą profesinį išsilavinimą, bet **siekia bendro tikslo**, kuri visada galima apibūdinti kaip visapusišią sveikatos priežiūros teikimą pacientams ir šeimoms.

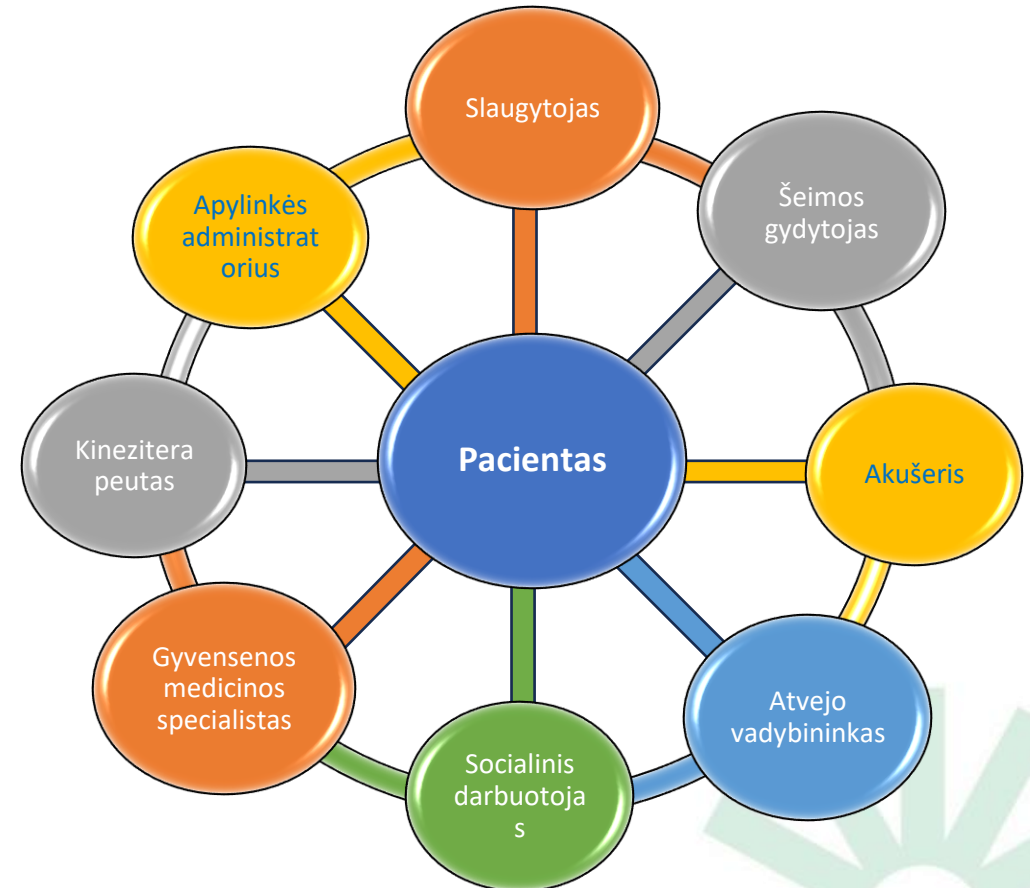
Šeimos gydytojo komanda - ką turime

Pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašas
(2005 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. V-943)

Pagal funkcijas (specialistus)

Pagal tikslą

Specialisto darbo komandoje funkcijos ir tikslai (1)

Kiekvieno komandos nario - specialisto **funkcijos reglamentuotos** (medicinos norma, Aprašas, kiti teisės aktai) – imperatyvas

Nustatyta, ką privalo visi komandos nariai (t. y. kiekvienas) (Aprašas) – imperatyvas

Tikslas - kuo daugiau šeimos gydytojo funkcijų priskirti komandos nariams (ne gydytojams) (Aprašas)

Konkrečias funkcijas kiekvienam šeimos gydytojo komandos nariui skiria ir tvirtina įstaigos vadovas, atsižvelgdamas į įstaigoje dirbančių šeimos gydytojo komandos narių skaičių – diskrecija (tam tikrose ribose) (Aprašas)

Įstaigos vadovas gali nustatyti šeimos gydytojo komandos nariams ir kitas funkcijas, neviršijant jų kompetencijos - diskrecija (tam tikrose ribose) (Aprašas)

Specialisto darbo komandoje funkcijos ir tikslai (2)

Šeimos gydytojas, pasitelkdamas *plėtojamąs* komandos narius:

- gali atsisakyti dalies jam nebūdingų funkcijų ir pavesti jas atlikti pagal kompetenciją kitiems komandos nariams, taip gali daugiau laiko skirti klinikiniam darbui su pacientais (Šeimos medicinos plėtros 2016–2025 metų veiksmų planas).

Siekiant slaugos kokybės ir pacientų saugos gerinimo, numatoma įstatyminiu lygmeniu suteikti *slaugytojams daugiau teisių ir atsakomybės; plėsti slaugos paslaugas ir slaugytojų savarankiškumą* (Nacionalinės slaugos politikos 2016–2025 metų gairės).

Tolygiai paskirstant funkcijas tarp visų komandos narių ir įgalinant juos savarankiškai teikti daugiau paslaugų, tikimasi *sinerginio efekto* – visų komandos narių paslaugų prieinamumo ir kokybės pagerėjimo (Šeimos medicinos plėtros 2016–2025 metų veiksmų planas).

Specialisto darbo komandoje funkcijos ir tikslai (3)

Sveikatos priežiūros sistemų tendencija:

Šalys pertvarko savo sveikatos priežiūros sistemas - transformacijos pagrindas yra perėjimas nuo įprastinio modelio, orientuoto į ūminį ir epizodinį gydymą, prie modelio, kuris siūlo *holistinį ir integruotą požiūrį* (SAM pranešimas apie Baltijos politikos dialogą, skirtą pirminės sveikatos priežiūros transformacijai, 2024-03-08).

Specialisto darbo komandoje funkcijos ir tikslai (4)

Todėl funkcijos ir tikslai:

- dėl komandinio darbo optimizavimo: komandos narių savarankiškumas ir tarpusio bendradarbiavimas;
- dėl paslaugų pacientui teikimo holistinio ir integruoto požiūrio modeliu: funkcijų plėtra ir paciento įtraukimas į procesą.

Slaugytojo atsakomybių ir teisių plėtra (1)

Didinant slaugytojų skaičių šeimos gydytojo komandoje:

Šeimos gydytojo komanda (2030 m.)		
Nr.	Specialistas	Etatai
1	šeimos gydytojas	1,00
2	slaugytojas	2,00

Slaugytojams suteikiant daugiau savarankiškumo ir funkcijų:

Slaugos praktikos ir akušerijos praktikos įstatymo pakeitimas

Ambulatorinių slaugytojo konsultacijų teikimo reikalavimų aprašo pakeitimas

Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo pakeitimas

Slaugytojų atsakomybių ir teisių plėtra (2)

TA nuostatos	Specialistas	Poveikis
<p>Turi teisę: skirti ir išrašyti vaistus (vaistinius preparatus) lėtinėms ligoms gydyti sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka (11 str. 1 d. 5 p.); sveikatos apsaugos ministro nustatytais atvejais ir tvarka konsultuoti pacientus teikiant pirmines ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas. (11 str. 1 d. 7 p.); sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išduoti siuntimą asmens sveikatos priežiūros paslaugoms, nurodytoms sveikatos apsaugos ministro patvirtintame sąraše, gauti (11 str. 1 d. 8 p.)</p>	<p>Šeimos gydytojo komandoje dirbantis bendrosios praktikos slaugytojas (11 str.), išplėstinės praktikos slaugytojas (11-1 str.), akušeris (12 str.)</p>	<p>Mažinama šeimos gydytojui tenkanti administracinė našta. Šeimos gydytojo komanda gali sparčiau suteikti paslaugas pacientams, dėl to mažėja eilės, paslaugos laukimo laikas trumpėja, paslaugos prieinamumas gerėja.</p>
<p>Turi teisę: [papildomai] skirti ir išrašyti įstatymo 11 str. 1 d. 5 p. nenurodytus kitus vaistus (vaistinius preparatus), kurių sąrašą, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato sveikatos apsaugos ministras (11-1 str. 1 d. 1 p.).</p> <p>Sveikatos apsaugos ministro nustatytais atvejais ir tvarka konsultuoti pacientus teikiant pirmines ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas; išduoti siuntimą asmens sveikatos priežiūros paslaugoms, nurodytoms sveikatos apsaugos ministro patvirtintame sąraše, gauti (12 str. 1 d. 7 ir 8 p.).</p>		<p>Realizuojamos profesinės kompetencijos.</p> <p>Dokumentuojami veiksmai tampa matomi, sudaromos prielaidos objektyviam darbo krūvio apskaičiavimui ir darbo užmokesčio didinimui.</p>

Vaistinių preparatų išrašymas

Leidžiama išrašyti / išrašymo sąlygos	Neleidžiama išrašyti
Esant stabiliai sveikatos būklei	Narkotinių bei psichotropinių vaistinių preparatų
Tęsiant gydytojo paskirtą tęstinį lėtinės ligos gydymą ne ilgiau kaip 1 metus . Išrašomi vaistiniai preparatai, kuriuos pacientas jau vartojo paskutinius 3 mėnesius arba ilgiau ;	Vardinių nekompensuojamų vaistinių preparatų
Kai diagnostikos ir gydymo tvarkos aprašuose , reglamentuojančiuose vaistinių preparatų skyrimą, diagnostikos ir gydymo metodikose , diagnostikos protokoluose (jei jie yra), kituose sveikatos apsaugos ministro įsakymuose, vaistinio preparato charakteristikų santraukose ar jei vaistinis preparatas kompensuojamasis pagal Ligų ir kompensuojamųjų vaistų joms gydyti sąrašą (A sąrašas) nustatytas vaistinių preparatų kompensavimo sąlygas nenustatyta kitaip .	Registruotų vaistinių preparatų paženklintų kitos Europos ekonominės erdvės valstybės kalba pakuotėmis, skirtų pavieniams pacientams gydyti
E025 formos rekomendacijose būtina įrašyti „esant stabiliai sveikatos būklei tęsiamas paskirtas tęstinis gydymas“ .	Vaistinių preparatų, skiriamų nesilaikant vaistinio registracijos sąlygų (angl. off-label use).

Slaugytojų atsakomybių ir teisių plėtra (3)

TA nuostatos	Specialistas	Poveikis
<p>5 straipsnio 2 dalies 2 punktą Sergantiems šeimos nariams slaugyti. Ši išmoka skiriama, jeigu gydytojo, bendrosios slaugytojo, išplėstinės praktikos slaugytojo ar akušerio nurodymu būtina slaugyti susirgusį apdraustojo asmens šeimos narį.</p> <p>Pastaba. Sveikatos apsaugos ministro nustatytais atvejais, kai yra aiški diagnozė (pagal diagnostikos algoritmus patvirtinta laboratorinių tyrimų duomenimis), išduodamas nedarbingumo pažymėjimas susirgusio šeimos nario slaugymui.</p>	<p>Šeimos gydytojo komandoje dirbantis bendrosios praktikos, išplėstinės praktikos slaugytojas arba akušeris.</p>	<p>Mažinama šeimos gydytojui tenkanti administracinė našta. Šeimos gydytojo komanda gali sparčiau suteikti paslaugas pacientams, dėl to mažėja eilės, paslaugos laukimo laikas trumpėja, paslaugos prieinamumas gerėja. Realizuojamos profesinės kompetencijos. Dokumentuojami veiksmai tampa matomi, sudaromos prielaidos objektyviam darbo krūvio apskaičiavimui ir darbo užmokesčio didinimui.</p>

Akreditavimas. Kuo tai padeda komandai (1)

Organizuojant komandos veiklą, *įstaiga, komanda* kaip visuma ir *kiekvienas* komandos narys turi veikti (įgyvendinant, laikantis, siekiant) pagal:

1. Bazinį, privalomą šeimos gydytojo komandos paslaugų teikimo ir komandos darbo organizavimo **imperatyvą** (pvz., pagal pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimo reikalavimus).

2. Srityse, kur leidžiama organizavimo tam tikra (sąlyginė) **diskrecija**:

- atsižvelgiant į tikslus ir siektiną rezultatą;
- remiantis akreditavimo standartais.

Abiem atvejais akreditavimo standartai yra komandos specialistų veiklos reglamentavimo ir praktinės veiklos organizavimo nuorodos ir siektino lygio indikacija.

Akreditavimas. Kuo tai padeda komandai (2)

1. Apima pagrindines kokybiškos sveikatos priežiūros dimensijas: paslaugų prieinamumą, saugą, tęstinumą, veiksmingumą, naudingumą bei orientaciją į pacientą.

Būtinai kriterijai nustato minimalų paslaugų, kurių tikisi pacientas, lygį, ir **siektini** kriterijai parodo aukštesnį teikiamų paslaugų lygį bei tolimesnes paslaugų kokybės gerinimo galimybes.

2. Kiekvienos įstaigos siektinas standartas yra aukštesnis nei tik įgyvendinti būtinus kriterijus.

3. Komandai kaip visuma ir kiekvienam komandos nariui suteikia aiškumą, platesnį jo funkcijų ir paskirties supratimą, atitinkamai – orientuotą ir kokybiškesnį funkcijų išpildymą.

Akreditavimas. Kuo tai padeda komandai (3)

Pagal akreditavimo standartų projektą, ypač paminėtina:

- Paciento, kaip centrinės figūros, dalyvavimo savo sveikatos priežiūroje pripažinimas pagrindiniu aukštos kokybės sveikatos priežiūros komponentu.
- Požiūris į sveikatos priežiūrą, matantį pacientą kaip lygų partnerį jo sveikatos priežiūros planavime, plėtojime ir stebėjime.
- Paciento įtraukimas į sprendimus dėl jo sveikatos priežiūros.
- Komunikacija tarp paciento ir: šeimos gydytojo; šeimos gydytojo komandos narių; kitų įstaigos darbuotojų.
- Priežiūros tęstinumas - paciento besitęsiančių santykių su sveikatos priežiūros specialistu (šeimos gydytoju ir jo komanda) laipsnis, bet ir koordinuota klinikinė priežiūra, kuri vyksta sklandžiai pacientui keliaujant per skirtingas sveikatos priežiūros sistemos dalis.

Akreditavimas. Kuo tai padeda komandai (4)

- Kitų savo komandos narių darbo koordinavimas, užtikrinant pasiskirstymą atsakomybėmis tarp komandos narių, dalijimąsi paciento sveikatos informacija bei besikeičiančių pacientų poreikių tenkinimą.
- Paciento klinikinės priežiūros perdavimas - profesinės atsakomybės ir atskaitomybės perdavimas dėl kai kurių ar visų paciento priežiūros aspektų iš vieno specialisto ar specialistų grupės kitai.
- Sudarant sveikatos priežiūros planus, šeimos gydytojo komandos ir paciento veikimas kaip partnerių, prisiimant aiškias atsakomybes už sudaryto priežiūros plano įgyvendinimą.
- Įrodymais pagrįsta ligų prevencija ir sveikatos stiprinimas kaip svarbi šeimos gydytojo ir jo komandos kasdieninio darbo dalis.

TEŠINYS

Vienas iš XXI amžiaus ypatumų yra tai, kad technologinė biomedicinos pažanga yra daug spartesnė nei mokslinė (teorinė, filosofinė) refleksija, gebanti šią pažangą vertinti, prognozuoti bei planuoti, ir, žinoma, lenkia teisinio reguliavimo pažangą*.

*https://www.mruni.eu/wp-content/uploads/2024/09/Fernandez_disertacija_001-WEB-3.pdf

Ačiū už Jūsų dėmesį.
Įdomios ir progresyvios ateities šeimos medicinos
komandai ir pacientams

